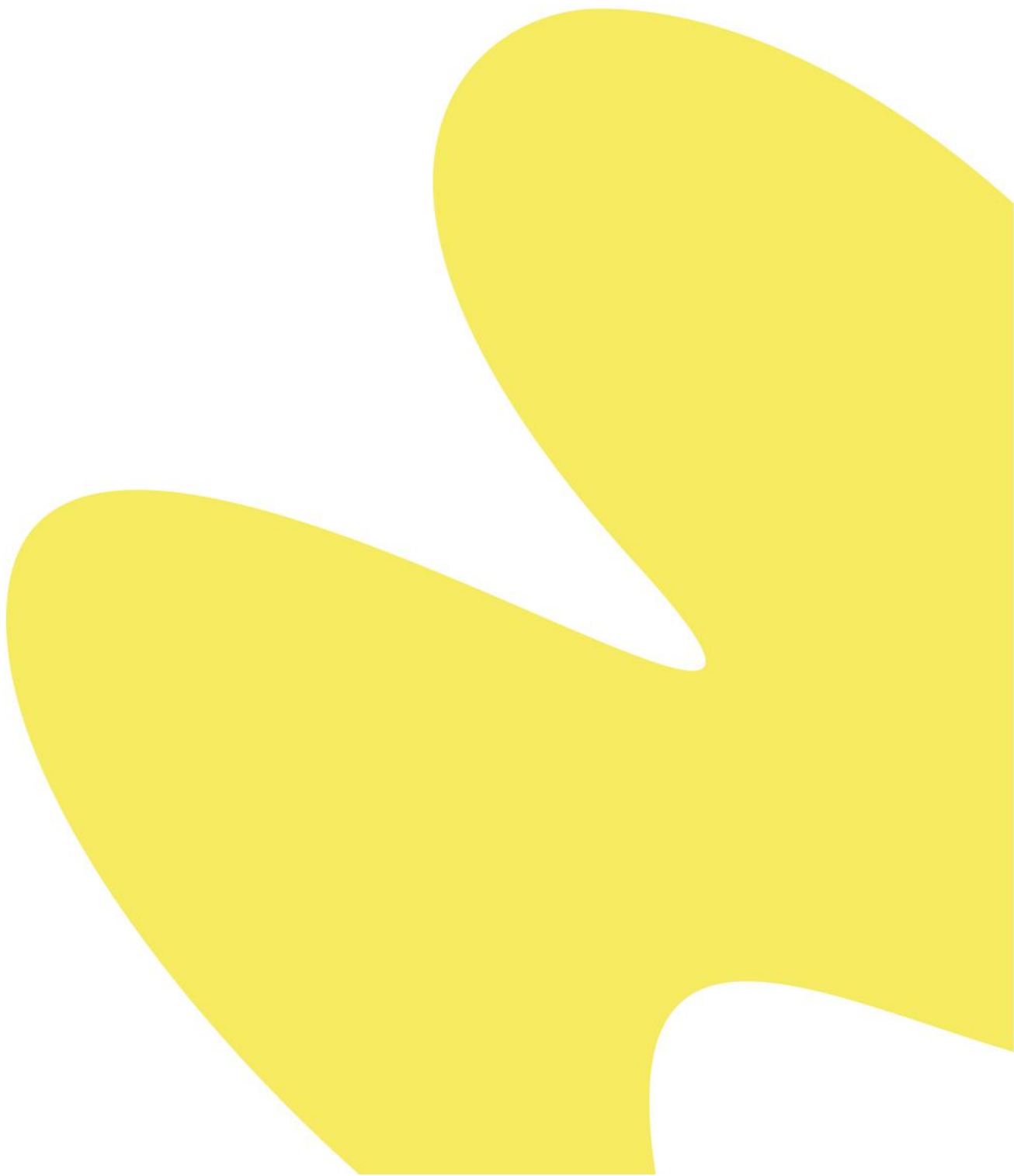

Talousarvioesitys 2027

Kaupunkirakennelautakunnan alainen toiminta

Sisällys

1 Toiminnan kuvaus	3
2 Toimintaympäristön muutokset.....	4
3 Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset.....	6
4 Henkilöstösuunnittelu	9
5 Määrärahat ja tuloarviot	11
6 Investoinnit	13
7 Ilmastobudjetoinnin ilmasto- ja resurssiviisaustoimenpiteet	15
8 Kukoistava Kuopio -ohjelman toimenpiteet	16

1 Toiminnan kuvaus

Kaupunkirakennelautakunnan alaiseen toimintaan kuuluvat kaupunkisuunnittelu, kaupunkitekniikka, maaomaisuuden hallinta sekä ympäristö- ja rakennusvalvonta -vastualueet sekä strategiset kaupunkikehityshankkeet -yksikkö.

Kaupunkisuunnittelu vastaa kaupungin maankäytön, asumisen ja liikennejärjestelmän kehittämisestä, kaavoituksesta, palveluverkostosuunnittelun koordinoimisesta sekä joukkoliikenteen järjestämisestä.

Kaupunkitekniikka vastaa kaupungin ja sen liitoskuntien katu-, puisto- ja muiden yleisten alueiden suunnittelusta, rakennuttamisesta, kunnossapidosta ja kehittämisestä.

Maaomaisuuden hallinta vastaa tonttipalveluista, kaupungin omistamien metsä- ja vesialueiden kestävästä hoidosta, käytöstä ja kehittämisestä sekä kiinteistönmuodostus- ja paikkatietopalveluista.

Ympäristö- ja rakennusvalvonta vastaa alueellisesta ympäristönsuojelusta, ympäristöterveydenhuollosta, alueellisesta rakennusvalvonnasta sekä jätehuollon viranomaispalveluista.

Kaupunkikehityksen kärkihankkeet ovat kaupunkitasoisia, poikkihallinnollisia, laajoja ja monitoimijaisia kokonaisuuksia. Strategiset kaupunkikehityshankkeet -yksikön perustehtävä on nimettyjen kärkihankkeiden toteuttamisen edistäminen ja koordinointi sekä hankkeisiin liittyvien tahojen yhteistoiminnan tukeminen kaupunkitasoisesti.

2 Toimintaympäristön muutokset

Kaupunkirakennelautakunnan alainen toiminta toteuttaa merkittävältä osin kaupungin kasvu- ja kilpailukykystrategian tavoitteita infrastruktuurin, tonttitarjonnan, liikennejärjestelmän sekä kaupunkiympäristön toimivuuden ja laadun osalta. Toiminta vaikuttaa merkittävästi kaupungin vetovoimaisuuteen ja asiakastyytyväisyyteen.

Kukoistava Kuopio -strategiaohjelmassa on kasvatettu strategisten kaupunkikehityshankkeiden merkitystä. Kärkihankkeiden avulla tavoitellaan aiempaa suurempaa vaikuttavuutta kaupungin kehityksessä.

Yleisessä suhdanne- ja taloustilanteessa on signaaleja käänteestä parempaan, mutta parantunut markkinäkymä ei vielä näy merkittävästi esimerkiksi uusien rakennushankkeiden lisääntymisenä. Matalasuhdanetta kannattaa hyödyntää alueiden pidemmän aikavälin investointivalmiuksien parantamiseen. Tavoitteena on, että suunnittelu, kaavoitus ja muut toteutuksen edellytykset ovat riittävän pitkällä silloin, kun markkinatilanne vahvistuu ja investointeja on mahdollista käynnistää.

Rakennetun ympäristön tietojärjestelmää koskeva laki on tullut voimaan 1.1.2024. Rakennetun ympäristön tietojärjestelmä (Ryhti) kokoaa kuntien ja valtion viranomaisten tietojärjestelmissä olevat alueidenkäytön ja rakentamisen tiedot yhteen. Kuntien tulee toimittaa kaavatiedot kansallisessa kaavatietomallimuodossa rakennetun ympäristön tietojärjestelmään viimeistään 1.1.2029 alkaen.

Korjattu rakentamislaki tuli voimaan 1.1.2025. Rakentamisluvan käsittelyaikatakuu, rakennuksen hiilijalanjälkilaskenta sekä tietomallimuotoinen rakentamislupa tulivat voimaan 1.1.2026 alkaen.

Alueidenkäytön lainsäädännön uudistus etenee kahdessa vaiheessa. Uusi alueidenkäyttölaki sisältää valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita ja kaavoitusjärjestelmää koskevat säännökset. Hallitus antoi esityksen uudesta alueidenkäyttölaista eduskunnalle 16.4.2026.

Kaavojen toteuttamisen ja katujen kunnossapidon säädösten uudistus sisältää maankäyttö- ja rakennuslain kuntien maapolitiikkaa, tonttijakoa, katuja ja muita yleisiä alueita, kunnalle yhdyskuntarakentamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamista, maan luovuttamista ja lunastamista, hulevesiä, yleiskaavan ja asemakaavan toteuttamisesta johtuvaa korvausta sekä kehittämisalueita koskevat säännökset. Tavoitteena on, että hallitus voi antaa lakiesitykset eduskunnalle vuoden 2026 aikana.

Kuopion sisällä on kasvavia ja kehittyviä alueita sekä taantuvia alueita. Kuopion keskeisen kaupunkialueen ja maaseutualueiden väestökehitys on kulkenut eri suuntiin aikavälillä 2010-2023 tarkasteltuna. Kaupunkialueen väkiluku on kasvanut aikavälillä yli 14000 asukkaalla, mikä tarkoittaa n. 17,5 % kasvua. Maaseutualueiden väestömäärä on laskenut yli 3000 asukkaalla, mikä tarkoittaa n. 10,6 % vähentymistä aikavälillä. Kuopion väestönkasvu perustuu muuttovoittoon ja siirtolaisuuteen. Väestörakenteessa tapahtuu merkittäviä muutoksia vanhimpien ikäluokkien suurentuessa ja nuorimpien pienentyessä.

Taloudellinen matalasuhdanne ja valtion rahoituksen väheneminen vaikuttavat toimintaympäristöön. Nykyinen suhdannetilanne ja heikko uusien asuntojen kysyntä ovat vähentäneet asuntotuotantoa. Matalasuhdanne on pudottanut asuntotuotannon edeltävien vuosien 1200 asunnon tasolta noin 300 asuntoon. Vuonna 2026 valmistuu noin 550 uutta asuntoa, mutta vuonna 2027 tuotannon odotetaan jälleen vähenevän. Kohtuuhintaisen asumisen eli valtion korkotuettujen vuokra-asuntojen ja asumisoikeusasuntojen rakentaminen vähenee merkittävästi, koska valtion korkotukivaltuuksia ei riitä isojen kasvukeskusten ulkopuolelle. Taloudellisen epävarmuuden vuoksi asuntotuotannon elpymistä on erittäin vaikea ennustaa tulevalle viisivuotiskaudelle. Rakentamisen matalasuhdanne vaikuttaa myös rakennusvalvonnan ja maaomaisuuden hallintapalvelujen toimintaan.

KUOPIO

Kuopion tavoitteena on jo pitkään ollut vahva asuntotuotanto ja hyvät tonttireservit. Kerrostalotonttien varanto on valmistuneissa ja valmistelussa olevien kaavojen kautta hyvällä tasolla. Kysynnän ennustetaan jatkuvan vähäisenä myös vuonna 2027. Viimeiset omakotitontit Hiltulanlahdesta tulee haettavaksi vuonna 2027. Tämän jälkeen pientalojen painopiste siirtyy täydennysrakentamiseen kaavoitettaville alueille.

Elinkeinoalueiden lisäämiseen panostetaan edelleen merkittävästi. Kaupunkisuunnittelussa on vireillä useita uusia yritysalueiden kaavahankkeita. Maanhankintatyötä jatketaan ja kaupungin maanhankintaa on suunnattu tuleviin yritysalueisiin eteläisessä Kuopiossa. Yritystonttien osalta kysyntää on varsinkin suuriin teollisuustontteihin, joihin rakentamista tulisi pinta-alan nähden mahdollisesti vähän. Tällaiseen kysyntään vastataan käynnissä olevissa Matkusen ja Hiltulanlahden asemakaavahankkeissa.

Kaupungin maanhankinnassa on viime vuosina onnistuttu hyvin, jonka myötä raakamaavaranto on hyvällä tasolla. Tätä maapoliittista linjaa jatketaan. Valtakunnan tasolla lainsäädäntöön on tullut muutoksia, joiden seurauksena kunnan vahva ja hyvissä ajoin hankittu maanomistus muodostuu entistä tärkeämmäksi.

Kaupungin metsien hoidossa ja käytössä korostuvat metsien kestävä talouskäyttö, virkistyskäyttö, luonnon monimuotoisuus ja hiilinieluista huolehtiminen. Metsien seurantajärjestelmällä seurataan kaupungin metsien hoidon ja käytön kokonaiskestävyyttä. Metsien seurantajärjestelmään kerättävällä tiedolla saadaan tuloksia mm. metsien monimuotoisuuden ja puuston kehittymisestä pitkällä aikavälillä.

Luonnon monimuotoisuusohjelman yhtenä tavoitteena on lisätä kaupungin metsien suojelupinta-alan määrä kymmeneen prosenttiin. Lisäksi tavoitteena on lisätä lehtipuuston, lahoppuuston ja vanhojen metsien määrää. Metsien hoitoon laaditulla urakoitsijoille suunnatulla ohjeistuksella parannetaan käytännön työssä metsäluonnon monimuotoisuutta mm. lehti- ja lahoppuustoa lisäämällä. Lisääntyvien luonnonsuojelualueiden ja metsien monimuotoisuuden positiivisen kehityksen parantamiseksi on tärkeää pitää hakkuusuunnite kestäväällä tasolla. Kestäväällä hakkuusuunnitteella turvataan myös metsien hiilinielut pitkällä aikavälillä.

Ilmastonmuutos synnyttää uusia ja kasvavia haasteita kaupunkisuunnittelulle. Maankäytön ja liikkumisen suunnittelussa on pyrittävä kestäviin, päästöjä vähentäviin ratkaisuihin sekä varauduttava ilmaston lämpenemiseen ja sään ääri-ilmiöihin.

Ympäristönsuojelussa näkyvät kaupunkiin suunniteltavat isot elinkeinohankkeet, mm. YVA:n alaisia hankkeita useampia suunnitteilla. Samoin vireillä tai tulossa vuoden 2027 aikana useita isoja kaavoitushankkeita, joissa luontotiedolla on iso merkitys. Suunnittelukäytäntöjä on tarpeen kehittää, jotta kaavoissa voidaan toteuttaa kaupungin luontositoumuksia.

Kuopio oli vastuussa 16 kunnan yhteistä Kestävät viranomaispalvelut 2030 -hankkeesta, jonka tulosten perusteella käynnistellään jatkoneuvotteluja loppuvuodesta 2026, ja neuvottelut sekä uuden toiminnan suunnittelu jatkuvat vuonna 2027. Tavoitteena on riskien pienentäminen sekä kustannusnousun maltillistaminen tai kustannussäästöt pitkällä aikavälillä. Yhtenä vaihtoehtona ympäristöterveydenhuoltoon kuuluvassa eläinlääkintähuollon järjestämisessä tarkastellaan edelleen siirtymistä ostopalveluista omaan palvelutuotantoon. Muutoksen taustalla on eläinlääkintähuoltolain uudistuksen vaatimukset, säästöpainheet sekä palvelun saatavuuden varmistaminen tulevina vuosina.

Kunnallisen jätehuollon toimintaympäristöä muuttaa jatkuvat jätelainsäädäntöön tehtävät uudistukset. Tällä hetkellä on vireillä kaksi eri muutosta jätelakiin, jäteasetuksen muuttaminen sekä jätelain kehittäminen kierto-talouseläiksi. Lainsäädäntömuutokset ja mahdolliset muutokset kunnallisen jäteyhtiön toiminnassa edellyttävät myös jätehuoltoviranomaisessa laajasti toimenpiteitä, kuten jätehuoltomääraysten ja taksojen uudistamista.

Ulkoisten häiriötekijöiden riskit toimintaympäristössä ovat kasvaneet.

3 Toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset

Kaupunkiympäristön tieto- ja toiminnanohjausjärjestelmä uudistetaan osin tietojärjestelmää koskevan lain sanelemana ja osin alan teknisen kehityksen vuoksi. Tavoitteena on korvata nykyiset erilliset järjestelmät kokonaisjärjestelmällä, joka perustuu paikkatietoon. Kokonaisjärjestelmän käyttöönotto etenee vaiheittain vuoden 2027 aikana. Käyttöönoton myötä uudistetaan prosesseja, työtapoja ja järjestelmävastuita. Muutokset edellyttävät henkilöstöltä uusien toimintatapojen opettelua.

Kuopio Plus – Kuopion sydämen kehittämishankkeessa toteutetaan kaupungin ydinalueen kokonaisvaltaista kehittämistä. Hankealueella toimintaa kohdennetaan voimakkaammin muutamaa aluekokonaisuuteen, joissa voidaan saada aikaan selkeä eteneminen suunnittelusta kohti toteutusta ja mahdollisimman suuri vaikutus kaupungille. Priorisointiin on vaikuttanut koko kaupunkiorganisaation tuotantoketjun resurssit. Hankkeen toteuttamista konkretisoidaan ja integroidaan kaupunkiorganisaation toimintaan mm. tekemällä suunnittelun, kaavoituksen ja investointien pidemmän aikajänteen aikataulutusta eri yksiköiden työohjelmien pohjaksi.

Savilahti-Neulamäki-yhdistelmää suunnitellaan ja siihen liittyviä hankkeita viedään eteenpäin. Kokonaisuuteen liittyy mm. asuntomessujen hankesuunnittelu, Vanhan Varikon asuntorakentaminen ja Neulamäki-Savilahti-yhteysreitti. Marikonrannan ja Savisaaren yleissuunnitelmia jatketaan ja alueelle käynnistetään arkkitehtikilpailu. Savilahden ja Vanhan varikon alueella jatketaan tonttien luovutusta suunnittelun mukaisesti. Yksittäisten hankkeiden rinnalla tavoitteena on muodostaa Savilahdesta ja Neulamäestä toisiinsa kytkeytyvä ainutlaatuinen kokonaisuus sekä vahvistaa alueen edellytyksiä uusille investoinneille ja rakentamiselle pitkälle tulevaisuuteen.

Keskustan kehittämiskokonaisuus muodostetaan ja siihen liittyviä hankkeita viedään eteenpäin, mm. kaupunkikeskustan kehittämissuunnitelma, Torin länsilaita sekä tarvittavat investoinnit. Keskeistä on muodostaa yksittäisistä toimenpiteistä yhteinen projekti ja etenemispolku, jolla vahvistetaan keskustan kehittämisen pitkäjänteisyyttä, elinvoimaa ja investointiedellytyksiä. Keskustan kaupallista elinvoimaa edistetään torin länsireunan asemaavan muutoksella.

Liikenne- ja infrarakentamiskokonaisuuksien suunnitteluvalmiutta parannetaan hankerahoitusneuvottelujen pohjaksi (MAL, EU) yhteistyössä liittyvien osapuolien kanssa. Yleisesti selvitetään hankerahoitusmahdollisuuksia tarpeelliseen kehittämiseen ja investointeihin, esim. Kallaveden rantaraitti.

Vuonna 2027 toiminnan painopisteitä ovat erityisesti elinkeinotoiminnan, luontopositiivisuuden ja hiilineutraaliuden edistäminen strategisen maankäytön suunnittelun ja liikennejärjestelmäsuunnittelun kautta sekä maaseutualueiden ja -taajamien rakentamisen ja yleiskaavojen edistäminen. Aloitussvaiheessa olevalla Kuopion yleiskaava 2050:llä ratkaistaan strategisella tasolla koko kaupungin alue ja tarkemmalla tasolla keskustaajaman alue lähiympäristöineen. Kuopion yleiskaava toteuttaa kaupunkistrategiaa maankäytön ja liikennejärjestelmän kehittämisessä. Maaseutualueille on vireillä useita osayleiskaavoja, joilla ohjataan maaseutukeskusten, kylien ja muun maaseudun kehittämistä.

Asemakaavoituksen painopisteinä ovat viime vuoden tapaan elinkeinokaavoitus, täydennysrakentaminen ja kaupungin omien kiinteistöjen kehittäminen. Elinkeinokaavoituksen osalta jatketaan Rasinmäkeen, Sorsasaloön, Hepomäkeen ja Hiltulanlahteen sijoittuvia laajoja asemakaavahankkeita. Lisäksi käynnistetään kaksi uutta asemakaavatyötä Hiltulanlahden ympäristöön; Matkuksen itäosa ja Korsujärvi. Pienen Neulamäen alueelle laaditaan vuoden 2026 aikana kattavat luontoselvitykset, joiden perusteella määritetään Pienen Neulamäen kehittämisen seuraavat vaiheet. Täydennysrakentamista edistetään joukkoliikenteen runkolinjojen varrelle sijoittuvilla asemakaavatyöillä. Vuonna 2027 keskitytään erityisesti Neulamäen ja Savilahden kehittämiseen. Lisäksi täydennysrakentamista tutkitaan mm. Särkiniemen, Niuvan ja Julkulan alueille.

KUOPIO

Kuopion asuntorakentaminen on edelleen hyvin vähäistä. Kuopiossa on runsaasti kerrostalojen kaavavarantoa, ja tästä suurin osa Savilahdessa sekä Lehtorinteen ja Kivilammen alueilla. Asuntotuotannon merkittävin alue lähivuosina on Savilahti. Pientalojen kaavavaranto on vähenemässä. Syksyllä 2026 Hiltulanlahdesta luovutetaan viimeiset omakotitalotonttiera kesän 2027 rakentajille, jonka jälkeen luovutettavana on vielä muutamia hajatontteja. Tavoitteena on riittävän pientalotuotannon turvaaminen täydennysrakentamisena vanhoille asuntoalueille. Maaseutukeskusten ja kylien tontit ovat edelleen jatkuvassa haussa.

Joukkoliikenteen matkustajamäärien kasvutavoite edellyttää jatkuvaa panostusta joukkoliikenteen kehittämiseen. Kuopion kaupunkiseudun joukkoliikenteen kehittämistyötä ohjaavat joukkoliikenteen tarjonnan lisääminen, digitalisaation kehittäminen ja siirtyminen ympäristöystävällisempiin käyttövoimiin. Toisen vaiheen runkolinjojen suunnittelu käynnistetään vuonna 2027, ja runkolinjaston kehittäminen osana kestävästä kaupunkiuudistuksesta nostetaan yhdeksi kärkiteemoista MAL-neuvotteluissa tulevalle sopimuskaudelle 2028-2031. Maaseutuliikenteet liikennöidään kesäkuusta 2027 alkaen uusien liikennöintisopimusten myötä kokonaan uusiutuvalla biodieselillä. Tämän jälkeen Kuopion ja Siilinjärven avoimet joukkoliikennepalvelut liikennöidään 100 % puhtailla käyttövoimilla eli sähköllä tai uusiutuvalla biodieselillä.

Kunnallistekniikan suunnittelu, rakentaminen ja kunnossapito vievät eteenpäin mallipohjaisuutta, joka mahdollistaa suunnitelmien visualisoinnin ja muodostaa perustan infrarakenteiden toteutukselle ja laadunvarmistukselle sekä myös ylläpidon digitalisoinnille. MAL-hankkeita edistetään suunnittelemalla kaupunkivetoisesti Kellolahdentien eritasoliittymän ja Sisustajantien katujärjestelyjä sekä osallistumalla Itä-Suomen elinvoimakeskusten vetämään valtatie 5:n Puijonkadun rampin suunnitteluun. Myös Hiltulanlahden eritasoliittymän ympäristön MAL-hanke etenee.

Infrarakentamisen keskeisiä kohteita vuonna 2027 ovat Keskustan, Savilahden, Leväsen sekä Hiltulanlahden alueille sijoittuvat rakennushankkeet. Keskustassa alkaa peruskorjaus Puijonkadulla välillä Asemakatu – Tulliportinkatu sekä Karjalankadun siltojen saneeraus. Karjalankadun sillat ylittävät moottoritien ja Puijonlaakson tien. Siltahankkeen laajuuden vuoksi, hanke on jaksotettu kahdelle vuodelle. Leväsentien peruskorjaus välillä Särkiniementie - Rauhalahdentie jatkuu vuoden 2027 aikana. Hiltulanlahdessa rakennetaan uusi Peukaloisenpuisto, jonka kokonaisuuteen kuuluu leikkipaikka, lähiliikuntapaikka ja urheilukenttä.

Kunnossapidon osalta on huomioitava, että kunnossapidettävät alueet laajenevat vuosittain kaupungin kasvun myötä. Kunnossapidettävien alueiden hallinta edellyttää omaisuudenhallintajärjestelmän ja urakoiden yhteensopivuutta. Omaisuuden hallintaa varten tarvitaan järjestelmä, jonka avulla määritellään kunnossapidon työtehtävät. Lisäksi jatketaan kunnossapidon tilannekuvajärjestelmän selvittämistä. Kierrätyspelin ja sahanpurun käyttö liukkaudentorjunnassa järjestetään rajattuna pilottihankkeena kahdella urakalla-alueella, hankkeelle on saatu EAKR tukea.

Ympäristöterveydenhuollossa yhteisinä painopisteinä ovat tietoperusteinen valvonta (rekisterit ajan tasalla, kohdennetaan valvontaa riskiperusteisesti ja vaikuttavasti seurataan tuloksia ja kehitetään toimintaa), osaamisen vahvistaminen ja ylläpito sekä varautuminen sisältäen toiminnan häiriötilanteissa ja viranomaisyhteistyön.

Ympäristönsuojelussa painopistettä muuttavat isot elinkeinohankkeet sekä kaupungin kaavoitushankkeiden luonto- ja ympäristöselvitykset kaupungin strategian mukaisesti. Maatilojen investoinnit ovat kasvaneet merkittävästi edeltävien vuosien tasosta, mikä lisää ympäristönsuojelussa monenlaista toimintaa.

Ilmastonmuutoksen sopeutumissuunnitelma tulee hyväksyttäväksi ja sen toimeenpano käynnistetään. Suunnitelman pohjalta laaditaan vähintään yhdelle uudelle vastuualueelle ilmastonmuutoksen sopeutumisen tarkistuslista tukemaan käytännön varautumis- ja sopeutumistyötä. Kiertotalouden green dealin sitoumusten

edistämiseksi tuetaan yhteistyötä ja hankintakriteerejä, jotta voidaan edistää ilmastokestäviä rakennushankintoja sekä ilmastoviisaan (lähi)ruoan käyttöä ruokapalveluhankinnoissa.

Luonnonsuojelusuunnitelma vahvistetaan ja sen toimeenpano aloitetaan. Uusien luonnonsuojelualueiden perustamista edistetään - ensivaiheessa toteutukseen ovat tulossa kaavojen suojelualuevaraukset ja korpikohteet. Luonnon monimuotoisuuden tukemiseksi toteutetaan aktiivisesti luonnonhoito- ja ennallistamistoimia sekä vieraslajien torjuntaa.

Jätehuollon viranomaispalveluissa päivitetään kunnalliset jätehuoltomääräykset vastaamaan uudistuvaa jätelainsäädäntöä sekä tiukentuvia kierrätystavoitteita. Jätehuollon seurannassa painopiste on edelleen saostus- ja umpisäiliölietteiden tyhjennysten kartoittamisessa ja rekisteritietojen päivittämisessä.

4 Henkilöstösuunnittelu

Henkilöstösuunnittelun painopiste on ennakkoivassa varautumisessa, osaamisen turvaamisessa ja tehtävien organisoimisessa siten, että palvelutuotanto, kehittämistoimet ja lakisääteiset tehtävät voidaan hoitaa muuttuvassa toimintaympäristössä.

Henkilöstösuunnitelma on tehty useammalle vuodelle eteenpäin ja suunnitelmaa tarkennetaan vuosittain. Tehtävien jakoa yksiköiden välillä on mietitty uudelleen ja resursseja kohdennetaan strategisesti tärkeisiin palveluihin. Henkilöstössä on vaihtuvuutta eläköitymisten vuoksi. Tämä vaatii paljon perehdyttämistä ja oppimista työyhteisöltä. Henkilöstösuunnittelussa huomioidaan tehtäväkuvien uudelleenjärjestely ja mahdollisiin henkilöiden sijoittamiset uusiin tehtäviin ainakin osittain.

Kaupunkiympäristön tuotantoketjun pullonkaulat ja niihin liittyvät resurssitarpeet kaupungin kasvutavoitteiden edistämiseksi on tunnistettu. HTV-lisäyksillä vahvistetaan sekä kokonaisuuksien johtamista että konkreettista suunnittelu- ja valmistelukykä. Resurssit kytkevät kärkihankkeet tiiviimmin kaupungin tuotantoketjuun ja tukevat etenemistä suunnittelusta kaavoitukseen, investointipäätöksiin ja toteutukseen. Htv-lisäykset tukevat erityisesti Kuopio Plus -kokonaisuuden tavoitteiden saavuttamista sekä kaupungin kasvun ja investointien edellytysten vahvistamista.

Mikäli Kuopion kaupunki päättää ottaa eläinlääkintähuollon palveluiden järjestämisen omaksi toiminnaksi pieneläinten hoidon ja päivystyksen osalta, kaupungille on palkattava ensin vastaava eläinlääkäri valmistelemaan praktiikkaa ja myöhemmin lisää eläinlääkäreitä sekä eläinten hoitajia. Tätä valmistellaan vuoden 2027 aikana.

Osaavan työvoiman saatavuus jatkuu tulevaisuudessakin haasteellisenä, joten nykyisestä henkilöstöstä ja sen osaamisesta pidetään hyvää huolta. Henkilöstön kouluttamisesta huolehditaan kannustamalla osallistumaan sekä sisäiseen että ulkoiseen ammatilliseen täydennyskoulutukseen, ammattiryhmäkohtaisiin tapaamisiin ja yhteydenpitoon. Ammatillista kehitystä ja ajankohtaisia asioita seurataan verkostoitumalla valtakunnallisesti. Henkilöresurssien lisäksi tarvitaan jatkuvasti asiantuntijapalveluita ostopalveluna.

Henkilöstösuunnitelma vuosille 2027-2030

Lukuihin ei sisälly keskitetystä määrärahasta työllistämisvaroin ja oppisopimuksella palkattu henkilöstö sekä kesätyöntekijät.

Henkilöstösuunnitelma	TP 2025 htv	KS 2026 htv	LTK 2027 htv	Muutos 2026-2027 htv	Eläköity- misarvio 2027 lkm
KAUPUNKIRAKENNELAUTAKUNNAN ALAINEN TOIMINTA					
Kaupunkisuunnittelu	40,1	42,0	44,0	2,0	2
Kaupunkitekniikka	60,6	61,0	63,0	2,0	2
Maaomaisuuden hallinta	30,3	32,0	32,5	0,5	1
Ympäristö- ja rakennusvalvonta	49,5	53,5	52,0	-1,5	0
Strat. kaupunkikehitys (2025 myös tukipalvelut)	19,2	7,0	9,0	2,0	0
Yhteensä	199,7	195,5	200,5	5,0	5

Eläköitymisarvio on 65,3 vuotta täyttävät/jo täyttäneet.

Kaupunkisuunnittelu: 2 htv lisäys:

- 1. Aluearkkitehti Kuopio plus -tehtäviin (vakainainen 1 htv). Kuopio plus -hankkeiden edistäminen edellyttää lisäresurssia, tehtävään nimettyä arkkitehtisuunnittelijaa.
- 2. KATTO-hankkeen projektipäällikkö (määräaikainen 1 htv), määräraha huomioitu jo vuonna 2026
- 3. Kaavasunnittelijan määräaikaisen toimen vakinaistaminen. Perustelu: täydennysrakentamisen edistäminen ja jatkuvuuden varmistaminen, ei vaikuta lisäävästi htv-määrään.

KUOPIO

Kaupunkitekniikka: Kahden htv:n lisäys liukkaudentorjunnan pilottien ja vesiosuuskuntaselvitykseen liittyen.

Maaomaisuuden hallinta: Lisäys 1 htv. Kaupunkistrategiassa haetaan elinvoiman kasvua erityisesti yritysten määrän ja niille tarjottavien tonttien kautta. Tämä edellyttää maanhankinnan ja muun alueiden toteutusta edistävän sopimustoiminnan merkittävää lisäämistä. Tähän tarpeeseen esitetään yhden maankäyttöinsinöörin lisäämistä. Maaomaisuuden uusi maankäyttöinsinööri tekee osan työajastaan kärkihankealueisiin liittyvää työtä.

Ympäristö- ja rakennusvalvonta: Henkilötyövuodet korjattu todelliselle tasolle.

Strategiset kaupunkikehityshankkeet: 2 htv lisäys. Hankepääällikkö ja alueinsinööri Kuopio Plus -tehtäviin. Alueinsinööri toimii työparina kaupunkisuunnittelun aluearkkitehdin kanssa.

5 Määrärahat ja tuloarviot

Kaupunkirakennelautakunnan alainen toiminta (1 000 €)	TP 2025	TA+M 2026	LTK 2027	Muutos € 2026-2027	Muutos % 2026-2027
Myyntituotot	22 824	24 253	24 493	-240	1 %
Maksutuotot	8 366	10 166	9 217	949	-9 %
Tuet ja avustukset	3 443	3 038	3 234	-196	6 %
Vuokratuotot	23 364	26 109	26 304	-195	1 %
Muut toimintatuotot	6 093	7 153	8 467	-1314	18 %
TOIMINTATUOTOT YHT	64 091	70 719	71 715	-996	1 %
Henkilöstökulut yht.	-13 738	-14 463	-15 363	900	6 %
Palvelujen ostot yht.	-47 121	-50 985	-53 137	2 152	4 %
Tarvikkeet	-1 630	-2 208	-2 002	-206	-9 %
Avustukset	-1 033	-1 172	-1 172	0	0 %
Vuokrat	-1 331	-1 038	-953	-84	-8 %
Muut toimintakulut	-340	-265	-211	-54	-20 %
TOIMINTAKULUT YHT	-65 193	-70 130	-72 838	2 708	4 %
TOIMINTAKATE	-1 102	589	-1 123	1 712	-291 %

Kaupunkirakennelautakunnan talousarviossa huomioidut muutokset		1 000 €
Muutettu talousarvio 2026		589
4 henkilötyövuoden lisäys (aluearkkitehti, alueinsinööri, maankäyttöinsinööri, hankepäällikkö)		-325
Palkankorotukset ja henkilöstösivukulujen muutokset		-483
Joukkoliikenteen liikennöintikustannusten nousu, ml. runkolinjojen liikennöinti		-1 800
Kaavoituksen asiantuntijapalveluiden lisäys selvitystarpeiden lisääntymisen myötä		-100
Strategisen kaupunkikehityksen asiantuntijapalveluiden lisäys		-271
Kaupunkiympäristön tieto- ja toimintajärjestelmän palvelukustannukset (KATTO)		-330
Purkukustannusten vähennykset (Puijonmäki)		300
Sähkökulujen säästö sähkön hinnan tasaantumisen ja sähkön kulutuksen vähenemisen myötä		195
Eläinlääkintähuollon kulujen lisäys (Siilinjärven yhteisvastaanotto)		-54
Joukkoliikenteen tuottojen lisäys		200
Maanvuokratuottojen lisäys		204
Maankäyttökorvausten vähennys		-1 000
Maaomaisuuden myyntivoittojen lisäys		1 242
Rakennusvalvontatuottojen lisäys		110
Al. Jätehuollon viranomais-palvelujen tuottojen lisäys		25
Kaupunkipyörien myyntituottojen vähennys		-70
Satamien maksu- ja vuokratuottojen vähennys		-49
Hulevesimaksutuottojen vähennys		-63
Pysäköintivirhemaksutuottojen lisäys		40
Muurankorven Metso-rahoituksen lisäys metsätalouteen		200
Metsätalouden palvelujen ostojen vähennys (työurakointi ja tavarakuljetukset)		150
Hankkeiden nettovaikutukset (SISUKAS, vesiosuuskuntaselvitys, liukkaudentorjunta, asumisneuvonta)		-188
SUP-jätteiden avustuksen lisäys		30
Toimitilakustannusten vähennys		93
Muut muutokset ja sopeutukset toimintatuottoihin ja -kuluihin		231
Talousarvio 2027		-1 123

KUOPIO

Talousarviossa huomioidut muutokset on esitetty yllä olevassa taulukossa.

Vuonna 2027 jatketaan aiemmin sovittuja talouden tasapainotustoimenpiteitä. Talousarviossa ei ole huomioitu palvelujen ostojen indeksikorotuksia täysimääräisinä. Etenkin kunnossapidossa tämä aiheuttaa tarpeen toiminnan tehostamiselle ja laadun tarkastelulle. Sähkökuluissa on huomioitu sähkön hinnan tasaantuminen ja kulutuksen pieneneminen led-lamppuihin siirtymisen myötä.

Kaupunkisuunnittelu	TP	TA+M	LTK	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2025	2026	2027	2026–2027	2026–2027
TOIMINTATULOT	18 655	19 767	19 934	167	1 %
TOIMINTAMENOT	-28 745	-30 467	-32 773	-2 306	8 %
TOIMINTAKATE	-10 090	-10 700	-12 839	-2 139	20 %
Kaupunkitekniikka	TP	TA+M	LTK	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2025	2026	2027	2026–2027	2026–2027
TOIMINTATULOT	7 421	8 481	8 548	67	1 %
TOIMINTAMENOT	-24 222	-26 516	-26 361	155	-1 %
TOIMINTAKATE	-16 801	-18 035	-17 813	-159	1 %
Maaomaisuuden hallinta	TP	TA+M	LTK	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2025	2026	2027	2026–2027	2026–2027
TOIMINTATULOT	34 832	39 057	39 708	651	2 %
TOIMINTAMENOT	-4 259	-5 507	-5 389	118	-2 %
TOIMINTAKATE	30 573	33 550	34 319	-159	0 %
Ympäristö- ja rakennusvalvonta	TP	TA+M	LTK	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2025	2026	2027	2026–2027	2026–2027
TOIMINTATULOT	3 073	3 314	3 425	111	3 %
TOIMINTAMENOT	-6 534	-6 724	-6 971	-247	4 %
TOIMINTAKATE	-3 461	-3 410	-3 546	-159	5 %
Strategiset kaupunkikehityshankkeet	TP	TA+M	LTK	Muutos €	Muutos-%
1 000 €	2025	2026	2027	2026–2027	2026–2027
TOIMINTATULOT	110	100	100	0	0 %
TOIMINTAMENOT	-1 433	-916	-1 344	-428	47 %
TOIMINTAKATE	-1 323	-816	-1 244	-159	19 %

6 Investoinnit

Investoinnit 1 000 €

TA+M 2026 TA 2027 TS 2028 TS 2029 TS 2030 2027-2030

Maa- ja vesialueet

Tulot, myynnit	500	250	300	350	400	1 300
Menot	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-3 000	-12 000
Netto	-2 500	-2 750	-2 700	-2 650	-2 600	-10 700

Yhdyskuntarakentaminen

Tulot, rahoitusosuudet	690	200				200
Menot	-30 390	-30 105	-34 420	-32 140	-29 290	-125 955
Netto	-29 700	-29 905	-34 420	-32 140	-29 290	-125 755

Elinkeinoalueet

Tulot, rahoitusosuudet						
Menot	-3 500	-4 250	-3 150	-5 000	-5 000	-17 400
Netto	-3 500	-4 250	-3 150	-5 000	-5 000	-17 400

- josta kohdentamattomat elinkeinoalueet	Menot	-2 000	-2 000	-2 000	-2 000	-8 000
- josta Nilsin-Tahkon matkailuympäristön kehittämisinvestoinnit	Menot	-500	-800	-600		-1 400
- josta Tehdaskadun ja Teollisuuskadun oikaisu	Menot		-1 300	-200		-1 500
- josta Sorsalon yritysalueet	Menot			-100	-3 000	-3 000
						-6 100

Uudet alueet

Tulot, rahoitusosuudet						
Menot	-7 930	-3 320	-2 320	-5 620	-12 670	-23 930
Netto	-7 930	-3 320	-2 320	-5 620	-12 670	-23 930

- josta Mölymäen alue	Menot	-300			-50	-2 200
						-2 250
- josta Kinnulanmäen alue	Menot	-2 250	-700	-200		-900
- josta Savilahden alue	Menot	-2 850	-1 150	-150	-200	-4 600
						-6 100
- josta Itkonniemen alue	Menot	-300	-500		-200	-700
- josta Neulamäen alue	Menot	-100	-200	-350	-2 450	-3 400
						-6 400
- josta Kelloniemen alue	Menot		-100	-200	-250	-2 000
						-2 550

Uudet väyläinvestoinnit

Tulot, rahoitusosuudet						
Menot	-500	-475	-8 750	-5 250		-14 475
Netto	-500	-475	-8 750	-5 250		-14 475

- josta Puijonkatu, ramppi moottoritiltä	Menot	-200	-100	-2 500		-2 600
- josta Sisustajantien ja Kellolahdentien järjestelyt	Menot	-200	-175	-2 500	-2 000	-4 675
- josta Hiltulanlahden eritasoliittymän kehittäminen, Lapinmäentie	Menot	-100	-200	-3 250	-3 250	-6 700

Katu- ja tieverkon sekä siltojen saneeraus

Tulot, rahoitusosuudet						
Menot	-10 360	-15 950	-10 350	-9 800	-5 750	-41 850
Netto	-10 360	-15 950	-10 350	-9 800	-5 750	-41 850

- josta Karjalankadun sillat moottoritien ja Puijonlaakson tien yli	Menot	-200	-3 700	-3 300		-7 000
- josta Leväsentien saneeraus välillä Särkiniementie - Rauhalahdentie	Menot	-3 950	-4 500	-1 500		-6 000
- josta Hulkontien liikenneturvallisuusparannukset	Menot	-50	-100	-1 500	-1 700	-3 300
- josta Puijonkadun saneeraus	Menot		-2500			
- josta Raviradantie, Urheilukatu	Menot		-100	-1 000		
- josta Myllärintie, Tuuttikuja, Lesekuja	Menot			-150	-150	-1 800
- josta Kullervonkadun ylikulkusilta, saneeraus	Menot				-1 500	-1 500
- josta Kellolahdentien ylikulkusilta	Menot				-900	-900
- josta Leväsen risteys sillan saneeraus (moottoritien yli)	Menot				-1 200	-1 200

Perustelut

Maanhankintaa jatketaan kaupungin tulevilla kasvualueilla. Lisäksi maata hankitaan yksittäisinä alueina täydennysrakentamisen turvaamiseksi asumista ja elinkeinotoimintaa varten.

Varataan mahdollisuus tehdä nopeaa valmistelua elinkeinoelämän tarpeisiin.

Alueen kehittäminen jatkuu Tahkon torin rakentamisena.

Uuden kaupallisen alueen liikenneyhteyksien sujuvoittaminen.

Infran rakentaminen suunniteltuihin yrityshankkeisiin.

Sisältää infrarakentamisen viimeistelyä mahdollistetaan seuraavia asuntorakentamisen vaiheita. Rakentamisen arvioidaan olevan käynnissä ensi vuosikymmenelle. Asukkaita yhteensä Haapaniemen alueella noin 5000 vuonna 2035.

Alueella toteutetaan yleisiä alueita sekä viimeistelytyötä alueen rakentumisen tahdissa. Asukasmäärä nousee noin 2800 asukkaaseen vuonna 2035.

Savilahden alueella toteutetaan viimeistelytyötä ja parannetaan kevyen liikkuemisen väyliä. Savilahden rakentaminen jatkuu tulevat 20 vuotta.

Vuoden 2027 investointivaraus koskee uuden leikkipuiston rakentamista päiväkodin rakentamisen yhteydessä puretun tilalle. Vuonna 2030 varaudutaan käynnistämään alueen rakentamista.

Asemakaavan muutoksia valmistelussa.

Sisältää Kelloniemen keskuksen palvelujen muutoksiin varautumisen sekä osayleiskaavaehdotuksen mukaisen asuin-, yritys- ja teollisuusalueen täydentymisen.

MAL-kohde

Sisältää ramppien rakentamisen. MAL-kohde

Väylä logistiikka-alueelle. MAL-kohde.

Toinen laaja noin 50 vuotiaiden siltojen saneeraus moottoritien yli. Keskeinen katusaneeraushanke yhteistyössä Kuopion Energian ja Kuopion Veden kanssa.

Yleissuunnitelma välillä Viitostie-Pirtintie hyväksytty kaupunkirakennelautakunnassa 17.9.2025 § 175

Leväsen alueen asuntokatuja

Investoinnit 1 000 €		TA+M 2026	TA 2027	TS 2028	TS 2029	TS 2030	2027-2030	Perustelut
Yleisten alueiden saneeraus	Tulot, rahoitusosuudet							
	Menot	-1 780	-1 830	-4 630	-350	-350	-7 160	
	Netto	-1 780	-1 830	-4 630	-350	-350	-7 160	
- josta Brahenpuisto	Menot		-100	-1300			-1 400	
Liikuntapaikat	Tulot, rahoitusosuudet	390						
	Menot	-5 000	-2 710	-3 550	-4 700	-4 100	-15 060	
	Netto	-4 610	-2 710	-3 550	-4 700	-4 100	-15 060	
- josta Puijon alue	Menot	-3 700	-600	-600	-1 000	-2 000	-4 200	
- josta Väinölänniemen stadion peruskorjaus + urheilukenttä	Menot	-100	-200	-2 000	-2 000		-4 200	
- josta Hiltulanlahden alue	Menot	-400	-1 500	-600			-2 100	
Muut	Tulot, rahoitusosuudet	300	200				200	
	Menot	-1 320	-1 570	-1 670	-1 420	-1 420	-6 080	
	Netto	-1 020	-1 370	-1 670	-1 420	-1 420	-5 880	
Koneet ja kalusto	Menot	-85	-65	-35	-35	-35	-170	

Toteutetaan saapumisaukio urheilulaaksoon tekonurmikentän eteläpuolelle.
 Talonrakennuksen investiointiohjelma sisältää varauksen katsomorakenteluihin ja tarvittaviin muihin rakennuksiin.
 Kinnulanmäen alueelle rakennetaan Peukaloisen puisto. kohteeseen tulee lähiliikuntapaikka, urheilukenttä ja leikkipuisto.

7 Ilmastobudjetoinnin ilmasto- ja resurssiviisaustoimenpiteet

Ilmastotoimien taloussuunnitelma		TA 2027	
Käyttötalous	Menot	Tulot	Säästöt
Hiilineutraali ilmastoturvallinen kaupunki	400 000	252 000	-
Mutkatonta viisasta liikkumista koko Kuopiossa	22 960 700	12 340 000	-
Viksua elämää monimuotoisessa	85 000	400 000	300 000
Kiertotaloudella luonnonvarojen kestävää käyttöä ja elinvoimaa	513 000	359 000	-
Yht.	23 958 700	13 351 000	300 000
Investoinnit	Menot	Tulot	Säästöt
Kiertotaloudella luonnonvarojen kestävää käyttöä ja elinvoimaa	270 000	-	150 000
Puhdasta energiaa ja älykkäitä ratkaisuja	700 000	-	20 000
Yht.	970 000	-	170 000
Yhteensä:	24 928 700	13 351 000	470 000

Ilmastobudjetti yhdistää kaupungin ilmasto- ja resurssiviisaustavoitteet talouden suunnitteluun, tukee ilmastotoimenpiteiden tunnistamisessa sekä mittaa niiden edistymistä ja taloudellisia vaikutuksia. Kaupunkirakennelautakunnan ilmastobudjetoinnin ilmasto- ja resurssiviisaustoimenpiteet sisältävät ilmastomuutoksen hillintään, sopeutumiseen sekä resurssiviisauden edistämiseen liittyvien toimenpiteiden menot, tulot ja säästöt.

Merkittävimmät menot aiheutuvat joukkoliikenteen järjestämisestä, kaupunkipyöräjärjestelmästä sekä jalkakäytävien ja pyöräilyväylien kunnossapidosta. Liukkauden torjunnassa pilotoidaan sahanpuruja ja kierrätyssepiä. Kustannuksia aiheutuu lisäksi ilmastotyön edistämisestä, koordinoinnista ja raportoinnista, ilmastotavoitteiden edistymisen seurannasta, SISUKAS-hankkeesta sekä KILKE2040-hankkeesta.

Ilmastobudjetin tuloissa on huomioitu joukkoliikenteen lipputulot, kaupunkipyöräjärjestelmä sekä hankkeiden rahoitusosuudet. Lisäksi tuloissa on mukana luonnonsuojelualueen perustamiseen liittyvä korvaus. Säästöinä on huomioitu hiilinielujen lisääminen kohteeseen sopivimmalla puukaupparimuodolla ja hakkuutavalla.

Investoinnit liittyvät muun muassa ulkovalaistuksen uusimiseen energiatehokkaammaksi ja ulkovalaistuksen ohjausjärjestelmään, kierrätysmateriaalien hyödyntämiseen rakennushankkeissa, katujen ja kenttien rakennekerroksissa. Myös louheita ja moreenimaita kierrätetään. Edellä mainittuihin investointeihin liittyy myös säästöjä. Lisäksi investoinneissa on huomioitu UUMA6-hankkeeseen ja kiertotalouden tutkimushankkeisiin osallistuminen.

8 Kukoistava Kuopio -ohjelman toimenpiteet

Kestävä kasvu

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
1.1. Kasvava, kansainvälinen ja monipuolinen elinkeinoelämä	Yritystonttitarjonta vastaa kysyntää ja tukee kasvua: 500 ha uutta elinkeinoaluetta vuoteen 2030 mennessä.	Elinkeinoalueiden toteuttamista ohjataan Asento-ohjelmassa. Elinkeinoalueita priorisoidaan kaavoitusohjelmassa. Maanhankinnassa huomioidaan pitkän aikavälin kasvutavoitteet. Elinkeinoalueen tontteja esirakennetaan tonttien paremman menekin varmistamiseksi.
1.3. Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen	Asuntotonttitarjonta vastaa kysyntää ja asumisratkaisut ovat ekologisesti ja sosiaalisesti kestäviä. Asuntoja valmistuu 1 000 asuntoa/vuosi. Lisätään kaupunginosien täydennysrakentamista ja kaavoitetaan maaseudulle 1000 rakennuspaikkaa vakituiseen asumiseen vuoteen 2030 mennessä.	Ohjelmoimme asuntotuotantoa ASENTO-ohjelmassa ja kaavoitusohjelmassa, joissa painotamme täydennysrakentamista ja monipuolista asuntotarjontaa sekä erityisesti pientaloasumista. Tuemme täydennysrakentamiskaavojen etenemistä. Osoitamme uuden rakentamisen pääasiassa vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Edistämme asumisen mahdollisuuksia maaseudulla. Laadimme koko Kuopion yleiskaava 2050.
1.3. Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen	Strategiset kaupunkikehityshankkeet, mm. Savilahti, Kuopio Plus ja kaupunkikeskustan kehittäminen vahvistavat vetovoimaa.	Toteutetaan Kuopio Plus – Kuopion sydämen kehittämishankeen (sis. Savilahden ja keskustan) kehittämissuunnitelmaa tavoitteineen kaupunkitasoisesti ja poikkihallinnollisesti. Kärkihankkeen alueelta muodostetaan vaikuttavia uusia hankekokonaisuuksia esim. Keskustan kehittämiskokonaisuus, vierekkäisten kaupunginosien yhteishankkeet (esim. Savilahti ja Neulamäki), lähiöuudistukset, liikennejärjestelmän kehityssuunnitelmat, toiminnalliseen sisältöön liittyvät kehittämisteemat). Huolehditaan alueellisten osahankkeiden etenemiseen liittyvien kriittisten vaiheiden toteutumisesta (esim. toteutusmallit, tarvittavat kokoavat-/yleissuunnitelmat, Keskustan kehittämissuunnitelma, Torin länsireunan asemakaava). Hyödynnetään ulkopuoliset hankerahoitusmahdollisuudet.
1.3. Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen	Toteutamme puhtaita ja älykkäitä energiaratkaisuja. Lämpö ja sähkö tuotetaan puhtain energiaratkaisuin v. 2030.	Yleiskaavassa 2050 huomioidaan puhtaan energiatuotannon ratkaisut.

KUOPIO

		Pienydinvoimalan mahdollistavat asemakaavat.
1.3. Kestävä yhdyskuntarakenne ja täydennysrakentaminen	Edistämme kestävää kulutusta ja kiertotaloutta sekä lähiruoan käyttöä ja puurakentamista.	Lisäämme kierrätysmateriaalien käyttöä rakentamisessa ja kunnossapidossa. Edistämme Hepomäen kiertotalousalueen toteuttamista.
1.4. Vaikuttaminen ja tunnettuus	Aktiivinen vaikuttaminen ja verkostoituminen tukevat kasvua ja lisäävät tunnettuutta. Erityisenä painopisteenä saavutettavuuden edistäminen.	Vahvistetaan Kuopion tunnettuutta kansallisella ja kansainvälisellä tasolla.

Elämänvoima

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme hiilineutraalisuutta, ilmastokestävyyttä ja luontoposiitiivisuutta. Luonnon monimuotoisuus vahvistuu ja saavutettava lähiluonto lisää asukkaiden hyvinvointia.	Huomioimme ilmasto- ja luontonäkökulmat kaikissa prosesseissa esim. ilmasto- ja luontotoimien tarkistuslistojen avulla, jotta toteutamme luontoposiitiivisia, hiilineutraaleja ja ilmastonmuutokseen sopeutuvia ratkaisuja. Kaupungin tonttituotanto sekä oma korjaaminen ja rakentaminen toteutetaan luontoarvot huomioon ottaen ja vähähiilisesti, edeten kohti hiilineutraalia ja luontoposiitiivista toteutusta. Teemme luontoselvitykset hyvissä ajoin ennen tai osana kaavoitusprosesseja. Turvaamme arvokkaat luontokohteet ja käytämme luontohaittojen lieventämishierarkiaa suunnittelussa ja toteutuksessa. Suojellemme 500 ha lisää kaupungin metsiä ja soita. Ennallistamme ja hoidamme luonnontilaltaan heikentyneitä luontokohteita. Säilytämme ja lisäämme kaupunkivihreää sekä viheralueiden monimuotoisuutta ja monikerroksellisuutta. Parannamme viheralueiden saavutettavuutta, esteettömyyttä ja kytkeytyneisyyttä toisiinsa. Kartoitamme rakennetun ympäristön luontotyyppit.
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme kestävien ja viisaiden liikkumismuotojen (joukkoliikenne, pyöräily ja kävely) käyttöä ja toimintaedellytyksiä. Kävelyn ja pyöräilyn kulutapaosuus on 30 % vuonna 2030.	Tiiviisti rakennetulla kaupunkialueella toteutamme suunnittelussa palvelujen saavutettavuutta 15 minuutissa kävelen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä. Osoitamme uuden rakentamisen pääasiassa vahvan joukkoliikenneverkon palvelualueelle. Kehitämme joukkoliikenteen palvelutasoa runkolinjoihin perustuen. Pidämme joukkoliikenteen lippujen hintatason kilpailukykyisenä.

KUOPIO

		Lisäämme arkiliiklumista mahdollistamalla kävelyn ja pyöräilyn ympärivuotisuus laadukkailla väylillä ja oikea-aikaisella, laadukkaalla kunnossapidolla.
2.3. Terveellistä ja turvallista elämää tukeva elämisen ympäristö	Edistämme asukkaiden arjen turvallisuutta sekä viihtyisiä ja yhteisöllisiä naapurustoja kaupunginosissa, maaseututajamissa ja kylissä. Kuopiossa asuvat Suomen tyytyväisimmät asukkaat v. 2035.	Luomme hyvinvointia tukevia, viihtyisiä ja arjen fyysisen aktiivisuuteen ja tutustumiseen kannustavia viheralueet ja vesistöt huomioivia arkiympäristöjä. Suunnittelemme esteetöntä ja saavutettavaa ympäristöä huomioiden lapset, ikäihmiset, liikumis- ja toiminta-esteiset. Huomioimme kaikissa suunnitelmissa ja päätöksenteossa yhteisen hyvinvoinnin (ihmiset, luonto ja ympäristö sekä eläimet). Vahvistamme huoltovarmuutta ja arjen kokonaisturvallisuutta varmistamalla kriittisten palveluiden ja infrastruktuurin toimivuuden myös häiriötilanteissa.

Muutosvoimainen työyhteisö

Strategialinkitys	Valtuustoon nähden sitova tavoite	Toimenpiteet
3.2. Palvelut ja rakenteet vastaavat tulevaisuuden tarpeita	Palveluverkosto ja -rakenteet vastaavat kaupungin kasvua. Toimimme yhteistyössä kaupunkikonsernin ja kuntakumppaneiden kanssa.	Toteutetaan ja kehitetään ennakoivaa palveluverkkosuunnittelua, joka perustuu tietoon ja ennusteisiin palveluverkon muutoksista. Tehdään yhteistyötä Pohjois-Savon hyvinvointialueen kanssa sosiaali- ja terveyspalvelujen sekä erilaisten asumispalvelujen suunnittelussa kuopiolaisille. Seutuyhteistyöllä turvataan palveluita ja palveluverkosta ihmisille ja eläimille, myös varautumisen näkökulmasta. (KEVI 2030).